

Radiós Elem
ny. miniszteri os
f. 8k

ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM, 51 SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 DECEMBER 16.
5799 KISZLEV 14.

Foglalkozzunk

Kíváncsi vagyok ezen a helyen egy könyvről: egy olyan műről, amely a magyar zsidóság szellemi életének régi adósságát törlesztli. Irjunk Flavius Josephus híres könyvéről, „A zsidó háború”-ról, amelyet dr. Révay József egyetemi tanár, a tudós filológus fordított magyarra és amelyhez csatolta Flavius Josephus önéletrajzának ugyancsak remekül sikerült fordítását.

Hét éven át, az új időszámítás után 66-tól 73-ig a Római Birodalomnak, a hatalmas világhatalomnak arra a pontjára szegződött az akkori művelt emberek szeme, ahol a zsidók hőiesen ellenáltak a római légiónak számbeli és fegyverbeli fölényének. Jolapala és Jeruzsálem ostroma valóságos apokaliptika a zsidó hősiességnek, a masadáti tömegöngyilkosság pedig semmivel sem maradt elhátról a heroizmus terén. Igaza van dr. Révay Józsefnek, aki mesteri előszavában leszögezi, hogy Josephus azt akarta megmutatni: „az a nép, amely így tud harcolni és halni, méltó a hellenisztikus világ tiszteletére és megbecsülésére”.

Grandiózus az a kép, amelyet Flavius Josephus festett. Akkor is grandiózus, ha hiányzik belőle minden szépítés és szinte osztályharok vetődnek elénk egyik, vagy másik lapról, amikor azt olvassuk, hogy a gerahok a végén javarészt kijutottak az éhező Jeruzsálemből és ámentek — a két oldal őreinek meggyőztetése után — a rómaiakhoz, a szegények pedig nagy hűsi háltal haláltak a kapuknál, vagy éhhalál áldozatai lettek. Flavius Josephus éhínség-rajza olyan, hogy a világírodalomban talán csak Manzonió mellé állítható.

Zsidókérdés Magyarországon 1944 után

Ami helyes és ami téves Bibó István szegedi professzor tanulmányában

I.

Legutóbbi számunkban már jeleztük, hogy részletesebben kívánunk foglalkozni Bibó István szegedi professzor közel százoldalas tanulmányával, amely a Válaszban, a Nemzeti Paraszti Pártihoz közlő és Illgés Gyula szerkesztésében megjelenő folyóiratban látott napvilágot.

Két szempontból is fontosnak tartjuk e tanulmány megjelenését. Először: helyesnek látjuk, ha a problémát, amely a fasizmus maradványaként és még régebbi örökségként ma sem tűnt el a társadalom bizonyos rétegeiből, nem hallgatjuk el és nem tagadjuk le. Ennek nem lehet és nincs semmi értelme! Strucc-politikával semmit sem lehet tisztázni! Másodszor: ilyen magas színvonalú tanulmány már régóta nem jelent meg erről a kérdéssel. Szándéka is mindvégig becsületos. Hibái és tévedései — mert hibái és tévedései is vannak! — megérdemlik a hasonlóan higgadt és tudományos ellenvetéseket!

Szükség van-e bocsánatkérésre?

Bibó István tanulmánya így kezdődik:

„1911-től 1945-ig munkaszolgálatban, karhatalmi atrocitások

Nem tartozik ide, hogy milyen nézetek voltak és vannak a szerzőről. Realpolitikus volt? Lehetett Áruzó volt? Lehetett Magmenteltető az akkori maradvány-zsidóságot? Lehetett Hozzájárult a menekültek szellemi és lelki megsemmisítéséhez? Lehetett...

folytán, deportálásban, megsemmisítő táborokban és a nyilas rémuralom alatt elpusztult több, mint félmillió magyar zsidó. A megmaradtak és a hazatértek körül a felszabadulás után, az első megrendülés elmúltával mind érezhetőbben újból kialakult az antiszemizmus. Hívatlanos, fűhivatlanos, társadalmi és erkölcsi testületek részéről történtek ebben a kérdésben különféle megnyilvánulások, melyeknek tartalmát két egyszerű tételben lehet összefoglalni. Az egyik tétel annak a kijelentése, hogy a magyar nép többsége látszólag a németek és börtönök által elkövetett szörnyűségeket, s a magyar nép jobbjai minden erejüktől teljességgel megtagadták azoknak elhárítására. A másik tétel az újonnan megjelenő antiszemizmus elűzése és annak kimondása, hogy minden erővel harcolni kell ellene. Ha bárhol, bármilyen jóakaratu testület összeül, s megpróbál e kérdésben valami erkölcsileg emelkedett, emberit és meggyújtóztatót mondani, akkor végül, akárhogy variálja is, nem tud mást mondani, mint ezt a kettőt: s valahol mélyen mindenki érzi, hogy sem az egyik, sem a másik nem mond semmit, pontosabban: nem mond ki valamit. Minden kísérlet azonban, amely ekkor ennek a valaminek a kimondására irányul,

nyugt, belül végződött; s olyan nyílt, vagy rejtett ellenségességet váltott ki, ami minden magyart és folytatást lehetetlenné tett.”

Bibó István leszögezi, hogy a közvélemény, amikor a hivatalos és nem hivatalos körök a zsidóüldözésekről és zsidógyilkosságokról beszéltek, többnyire arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezek a hivatalos és nem hivatalos körök ne tüssentsék fel feketébb színen a multat, mint amilyen volt. Mikor pedig egyházi férfiaknak egy nem hivatalos gyűlékezése a magyar nép és a maguk egyháza nevében bocsánatkérést emeltek a zsidósággal kapcsolatosan, „e tulajdonképpen megalkodást az ingerültségnek egy igen érzékeny moráljára utasította vissza.”

Bibó István azt is megállapítja, hogy a társadalom jelentős része nem fogadta szívesen a zsidóüldözések leírását. Akadtak azonban olyan megnyilvánulások, amelyek odaócsóztak, hogy a zsidók ne sajnálják ki a szenvedés jogcímét, hanem egyszerűen „bocsásanak meg, s feledjék el a multat.” Igaza van a szegedi professzornak abban, hogy aki a zsidókérdéshez nyúl, ingerültséggel és visszautasítással találkozhat. „A sebek felszámolása megáztat valójában nem használt sokat, de kérdések elkomása a valóságos helyzetet

De akár így van, akár nem, Flavius Josephus könyve (Káldor-kiadás), a nagy zsidó háború egyetlen forrása. És ez a forrás olyan embertől származik, aki átélte a háború csatáit, sőt, beláthatóan a háború „kubiszi” mégé. Látható a

dolgokat zsidó- és római oldalról egyaránt.

Ugye már nem lozontunk, amikor a zsidó szellemi élet egyik jelentős eseményének nevezzük „A zsidó háború” megjelenését?

Ára 1.40 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Vallás és szabadság

Írta: dr. Herskovits Fábián

A magyarországi zsidóság életében rendkívül fontos szerepet játszó esemény történt az elmúlt napokban. A Magyar Köztársaság kormánya és a magyarországi zsidóság hivatalos képviselői egyezményt írtak alá. Ezt az egyezményt egyetemesen minden ember kénye-kedve szerinti „szabadon” azt belátva, amit akar, abban a hitben, hogy a dolgok majd maguktól rendeződnek. A szabadság felett lelkiismereteket, erős felelősségérzetet feltételez és azt a meggyőződést, hogy maguktól a dolgok sohasem jönnek rendbe, azt nekünk, embereknek kell lelkiismeretesen, cápatartással és áldozatkészséggel megvalósítani.

A most megkötött egyezmény lehetővé ad arra, hogy minden zsidó ember otthonában szabadon és hiánytalanul követthesse zsidó vallásának tanításait és tradícióit. Lehetővé teszi, hogy templomainak zsúfoltság megelőzéseként az istentiszteletek idején és zsidó tömeges események és ünnepi események részét zsidó kulturális megnyilvánulásainkon. Lehetővé teszi, hogy a zsidó szülők gyermekeiket felmentessék a szombati iskolába járás alól, őket magukkal templomba vigyék, továbbá, hogy Talmud, Tóra és héber nyelvű tanfolyamokra járassák, biztosítva zsidó nevelésüket.

Ezek az egyezményadta lehetőségek természetesen rendkívül nagy jelentőségű kötelességeket és felelősségeket jelentenek minden egyes zsidó ember számára. Minden zsidó embert át kell hatson annak az igazságnak tudata, hogy az élő szellemek elvárják, ha megszűnik bennük a vérkeringés, az élet egészséges mozgalmassága. Ennek az életnek és vérkeringésnek biztosítása azonban csak a zsidó embereknek legminimálisabb kötelessége.

Nem várhatjuk, hogy a demokratikus kormányzat büntetés terhe alatt kényszerítse a zsidó asszonyokat arra, hogy otthonukba pénzek és ünneposták gyűjtését gyűjtsanak. A zsidó asszonyoknak önmaguknak kell érzniük, hogy amikor meggyújtják ezeket a lámpákat, akkor a múltnak, az emlékeknek, a szellemnek és a zsidó jövőnek világosságát ragyogtatják fel. A zsidó szülőknek önmaguktól kell érzniük, hogy, pontosan

ezt — sem üdét, sem hivatal nem akadályoz — kötelességük otthon ünnepelni a szombatot, gyermekeikkel, az ősi zsidó szellemben. Ha mindezt elmulasztják, a zsidóság szellemét, tradícióját fényét és szépségét ülik el otthonaikból.

Nem várhatjuk, hogy a demokratikus kormányzat kényszerítse a zsidó embereket arra, hogy az istentiszteleteken és kulturális megnyilvánulásokon részt vegyenek. A zsidó embereknek önmaguknak kell érzniük, hogy legtermészetesebb erkölcsi kötelességük, hogy minden alkalommal megmagadjanak az istentiszteletek és a zsidó kulturális megnyilvánulások látogatására. Ha ezt elmulasztják, rohamfértésükkel közelítenek majd az az idő, amikor a zsidó templomok bezárnak, a zsidó kulturális élet megszűnik és elcsorog teljesen a zsidó közösségeknek, a zsidó hitközségeknek és Magyarországon.

Nem várhatjuk, hogy a demokratikus kormányzat hivatali szöveggel kényszerítse a zsidó szülőket arra, hogy gyermekeik szombati tanítás alól való felmentését kérjék. A zsidó szülők erkölcsi és becsületbeli kötelességüknek kell érzniük, hogy magukhoz azt a „nagy” áldozatot — no, nem az élet feláldozását van szó a demokráciában élve, mint ahogy a sötét középkor évszázadaiban keresztény történet, hogy a zsidó emberek életüket áldozták számtalanszor, hogy megvédhessék a zsidóság életének és fennmaradásának legfontosabb fennmaradást intézményét, a szombatot — nem, a demokráciában csupán olyan „áldozatról” van szó, hogy a zsidó szülő néhány soros kérést juttasson el az iskola igazgatójának, amely által mentesíti a szombati iskolába járás alól és elvileg magával az istentiszteletre. Ha ezt elmulasztják a zsidó szülők, ha nem nevelik a héber nyelvre, a Tóra, a zsidó történet, a zsidó tradíció, a zsidó szellem ismeretére, akkor gyermekeik féltékeny maradtak, akik menthetetlenül elszakadnak a zsidóságtól, elszakadnak szüleiktől.

Az egyezményben biztosított

lehetőségek megvalósítása azonban a zsidó emberek részéről nem csupán a zsidóság iránt való kötelesség, hanem a demokrácia értékei iránt is.

Jól tudjuk, hogy a demokrácia ellenségei minden álmuk és boldogan ragadnak meg minden látszatot is arra, hogy hamis hírekkel, rágalomokkal és hazugságokkal ártanak a demokrácia fejlődésnek. Ha ez bekövetkeznék az a szomorú helyzet, hogy a zsidó tömegek bűnös felelőssége miatt bezárnak a zsidó templomok, megszűnnek a zsidó hitközségek, a zsidó otthonok, a felnőttek és a fiatalok elszakadnak a zsidóságtól, nyomukban jelenik meg a fasisztas csküdjének rágalma, hogy természetesen nem a zsidó tömegek lelkiismeretlen közömbössége, felelősségatlansága hiánya idézte elő mindezt, hanem; hogy lám, a demokrácia idején zárultak be a templomok, szűnt

meg a zsidó tömegek vallási élete és haltak ki a zsidó hitközségek.

Eppen ezért nemcsak azoknak kötelessége, akikben él a zsidóság iránt való hit, hogy fáradságtalanul munkálkodjanak a zsidó élet fejlődésén, hanem azoknak is, akik hamisan és tragikusan úgy érzik, hogy szomszédok a zsidósághoz. Ezeknek, ha nem a zsidóság miatt, akkor a demokrácia miatt — ha a demokrácia nemcsak írás frázis az ajkukon — kötelességük, hogy fáradságtalanul és minden erejükkel a zsidó élet egészséges vérkeringését biztosítsák, hogy, így megfosszák a demokrácia ellenségeit tejesztes rágalmaik hangzatosításának lehetőségétől és az ellenség is kénytelen legyen elismerni, hogy éppen a demokráciában soha nem tapasztalt fellendítés következett be a magyarországi zsidóság vallási és kulturális életében.

SZOVJET-ZSIDÓ HIRADÓ

Proszkurov város tanácsa egy mozdonyparkoló-leányt, Roza Seinfeldet választotta képviselőjéül. E most 26 éves zsidó nő többrendbeli érdeme jutalmul kapta e magas kitüntetést.

Tizenkilenc esztendő korában önként jelentkezett a Vörös Hadseregbe, ahol kezdetben ápróhírói szolgálatot teljesített, majd kíváncsiságára lövészállító vasúti szerelvényeket vezetett a frontvonalhoz. Elme elterelhetetlen küldetése során nem egyszer súlyosan megsebesült, de feladatok mindenkor híven teljesítette.

A nőmet repülőgépek gyilkos bombázáson át keresztül is vágatott az odesszai szovjet honleány lokomotívja, hogy fegyvereket vigyen a szabadságért küzdő harcokhoz.

Roza Seinfeld a békés építőmunkában is becsülettel megállja helyét.

Havonta 15 ezer kg. szénat takarít meg s ugyanekkor a lokomotív sebességét óránként három és fél kilométerrel növelte. Ma több munkabrigád tanul az ifjú mozdonyvezetőnőnél, akiknek szemlélésében a haza és a munkaszeretet egyik hőse tisztult.

★

A szovjet-zsidó költő, Oser Svarcman sírját fedezték fel az ukrán tudományos akadémia zsidó osztályának megbízottjai, egy Rovnó közelében fekvő falu

erdőjében. Ez alkalomból az ukrán és zsidó irodalmi társaságok a költőről megemlékező ünnepségeket rendeztek.

Ki volt Oser Svarcman?

A szovjet-zsidóságnak marxista érzelmű volt első osztálytanulatos költője, a szovjet-jiddis líra egyik legjelentősebb egyénisége.

Részvett a nagy októberi forradalomban, majd 1919-ben a Szovjetunióra törő katonai hadsereg élén harcolt. Tizenkét társával együtt vették egy vasutvonalat és előlben szenvedtek hősi halált.

A szovjet-zsidóság nagy költőjének sírhelyét csak most, hosszas kutatásunk után sikerült megtalálni. Oser Svarcman felépítte előt a zsidó proletariátus költői kifejezését a szenvedés, a melódia jellemzője.

Az ő versei, mint a harci kő, immár bölcseségre, tetterre és a forradalom szolgálatára szólítják fel a szovjet-zsidóságot. (v. b.)

BREITFELD SZÜCS

szőrmeáru és irhabundák minőségét jelentenek.

Kedvező fizetési feltételek
IV., Váci-utca 14.

Téli szünetben is
a NOÉMI gyermekintézet
Téli sportok. Telefon: 16-18-12

Töltőtoll szaküzlet
ARATÓ Javítás
Budapest, Andrássy-ut 64. szm

Síruha-átlátszó, ballon, lóden és vihartabát
Márton és Szász V. Gróf Teleki Pál-utca 3.

Glosszák a hétről

MINDEN SORÁT ALAIRJUK annak a beszédnek, amelyet Dobi István miniszterelnök mondott az átalakult kormány parlamenti bemutatkozása alkalmából.

Ugy van, ahogy Dobi István megállapította: *Fejjel megy a folnak, aki a népi demokrácia ellen jár.*

Ugy van, ahogy Dobi István beszégette: *A szocializmus nemcsak a Magyar Dolgozók Pártjának programja. A kapitalista rendszerrel való leszámolás a célja a többi koalíciós pártnak, a Független Kisgazda Pártnak is.*

Ugy van, ahogy Dobi István kifejtette: *„Az egyháznak köszönetüket fejezték ki a közlésságnak, hogy óriási áldozatkészséggel támogatta őket. Hogy ez a megegyezés a katolikus egyházzal nem jöhetett létre, az Mindszenty bíboroson és klikk-jén múlott, akiknek tevékenysége a felszabadulás óta arra irányul, hogy a népi demokrácia erősödését és megteremtését hátráltassa.*

Az ország demokratikus közvéleményével együtt mi is nagy várakozással tekintünk annak a kormányra, amely immár nem pártprogramnak, hanem a koalíciós pártok közös programjának tekintni a szocializmus megvalósítását; amely a népi demokrácia szilárd védfalaként szolgál szembe minden ellenforradalmi kísérlettel; amely megvédi a szabad vallásgyakorlatot, de nem tűri, hogy a vallás szabad gyakorlatát reakció, politikai manőverek lefolytatására használják fel.

Bizunk a népi demokrácia új kormányában, amelyben megmaradt minden olyan régi tag, aki jól szolgálta a nép ügyét.

★

IGAZA VAN a „HUMANITÉNAK”, a Francia Kommunista Párt központi napilapjának, amikor a „Pör” című film párizsi bemutatója alkalmából megállapítja: *„Sokkal helyesebb lett volna Dachau-ról, vagy Buchenwaldról készíteni filmet, mint a múlt század végének Magyarország antiszemitizmusáról.”*

A Humanité egyenesen azzal vádolja Pabst-ot, a film rendezőjét, hogy saját múltját kívánja homályba borítani ezzel a művel.

Pabst ugyanis náci volt. Az SS-főemberek barátja. És sokszor megfordult barátjaival Dachau-ban és Buchenwaldban. Így tehát nyugodtan rendezhető volna — Tiszacsuszár nem éppen előszerű feleltetése helyett — dachau és buchenwaldi fil-

met is Csakhoggy... Csakhoggy ez esetben elárulta volna azt a náci múltját, amit — a „Pör” elkészítésével sem tud megnevelőtté tenni!

★

A FEKETE REAKCIÓ — nyilván központi nyomásra — Európában különböző vidékeken éreztetni hatását. Persze, csak ott, ahol eltűrik garázdálkodását.

A marshallizált Itáliában, úgy látszik, mindent szabad a fekete reakció lovagjainak. Legutóbbis erre mutat az a beszéd, amelyet a World Jewish Affairs most ismeret és amelyet Riccardo Lombardi atya, a híres jezsuita „rádió-páter” tartott a turini katedrálisban.

Iane, a beszéd egyik uszító részlete:

— A zsidókat el kell pusztítani. A kommunizmust és a zsidókat el kell pusztítani. És vér folyik majd, lehet, hogy sok vér. Az arabok igazságos ügyért harcolnak. Krisztus testét és honát oltalmazzák.

A beszéd vége így hangzott: — Ugyanúgy küzdünk ma a kommunizmus ellen, mint egy évszázad előtt a pápa, a cár, Meternich és Guizot, vagy nemrégén a pápa, a mikádó, Hitler és Mussolini.

Hát — ami igaz, az igaz — a „rádió-páter” jól elszóla magát. Elszólásában beismerle a pápa és Hitler szövetségét is, amiről a katolikus egyház rendszerint hallgat. Pedig a pápa és Hitler konkordátuma lényegileg ez a vatikáni-náci-szövetség jelenti.

A turini prédikáció szerint: a pápa, bár Hitler nemes már az évek során, állja a paktumot. Ezért tűri, hogy papjainak egy része náci-szellemű beszédeket terítsen! Ezért nem akadályozza meg Mindszenty garázdálkodását sem!

★

A „DROIT ET LIBERTÉ” részleteket közöl Crum ausztriai újságlapjából.

Ebből vesszük át a következő részleteket:

„Az osztrák kormány a demokráciát csupán jelszónak tekinti — külső használatra. A zsidók egyáltalán nem érzik, hogy demokratikus államban élnek. Nem is élnék abban.

Egy bécsi zsidó mesélte Crumnak:

— Néhány nap előtt egy-két barátommal a rendőrszökevényen jártam. Az ottani hivatalokban kilenc olyan embert ismertünk fel, aki tagja volt Lengyelországban a náci kővező osz-

tagoknak és résztvevőknek ezer bécsi zsidó kivégzésében. Ezek a gyilkosok a mai rendőrség uniformisában járnak és az ugyancsak „közrend” őrei. De milyen lehet az a közrend, amelyet ők őriznek?”

★

PEARL BUCK érdekes cikket írt egy amerikai lapban a Klu-Klux-Klan mozgalomról, az amerikai fehér csuklyások szervezkedéséről.

Pearl Buck szerint: a Klu-Klux-Klan egyre inkább egy amerikai SS-sereg kereteit kezdi öltetni. Ujabban — a négerék elleni harcra kívül — egyre többet foglalkozik a „zsidók és kommunisták” elleni küzdelem fontosságával.

„A magyar zsidóság dalai”

Az Uj Élet írt adott már arról, hogy Egyedi Benő, a Dohány utcán templom karnagya, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának támogatásával, összegyűjtötte és feldolgozta a magyar zsidóság dalait. Egyedi Benő most fejezte be ölkötetre terjedő művét. Műve jelentős nemcsak zsidó, hanem az egyetemes zene szempontjából is. Egy eddig elhanyagolt fejezetét dolgozta fel példás lelkiismeretességgel és elánczódással, a zsidó zenének. Egyedi Benő az öt kötetben feldolgozta a 150 éves múltra visszatekintő magyar zsidó templomi énekeket. Egyelőre kéziratban van meg: rendkívül fontos lenne, ha a mű fontosságához méltó formában, nyomtatásban is megjelenhetne a közeljövőben. Egyedi számbavette a különböző nyelveket. Bemutatja, hogyan jut el például Lengyelországból, vagy Oroszországból egy-egy templomi ének Magyarországra, hogyan változik itt meg, helyesebben, hogyan dolgozzák át fel a magyar zsidóság temperamentumának, vallásosságának megfelelően.

Ezzel az ötkötetes művel Egyedi Benő Idelsonn mellett vitat ki magának megérdemelt helyét. Nemcsak zenéi, hanem kultúrátörténeli szempontból is rendkívül fontos és nélkülözhetetlen az ő munkája a tudósok, kutatók, de még a templomi ének iránt érdeklődő közönség számára is. A templomi és imaházak, amelyekben ezeket a dalokat énekelték, már megsemmisültek, de Egyedi Benő művészi munkája eredményeként, a dalok megmaradnak és újabb feldolgozást majd az új nemzedék ajkán.

(GERVAI)

Az Országos Rabbí Egyesület Értesítője

Mindig irodalmi esemény az Országos Rabbí Egyesület Értesítőjének megjelenése. Gazdag és változatos tartalom sok mindenről tájékoztat, ami a zsidó életben is művel zsidó emberek érdeklődésére vágy. Erkölcsekre hivatás ma, amikor gyászaink magyar nyelvén megjelent tudományos folyóiratunk teljesen megszűntek. A szakember meg éppen sokat merít a tanulmányokból, külföldön megjelent, számára hozzáférhetően könyvek ismertetőiből és a közötti predikációkból.

Kifejezetten hat az első oldalon megjelent híber szöveg. Dr. Löwinger kiváló íze, hogy ezzel hódol Izrael államának. Kíváncsi volna, hogy az Értesítő legalább első oldalát Erecnek szentelné híberét.

A magyar rabbikar vezetője, Kálmán dr. a Centenáriumnak áldoz nemcsak gondolatokban és érzésekben.

Zivia Lubetkin, az ercsi Jagur-kibbucban élő, aig musz éves lengyel-zsidó leány éimondja éiményét a varsói gettó végnapjairól. Ez éimény a zsidó történelem tragédiákhöz szokott hangját is tükrözteti. Hísi fejezetek nevezik az Értesítő. Valóban az. Ma még Jeremiás és későbbi idők sáralmait érezzük a magunkénak, mert csak néhány év választ el Varsótól és szomszédságától.

Tulhaladná az engedélyezett keretet, ha az egész laphatmat, ha csak címekben és szerzőkben is, felsorolnánk. Csak két írást akarok kiszemelni sorunkból fogva: habent sua fata... A nemrég elhunyt kiváló karársról, dr. Frisch Áminról a nekrológot világhírű tudósunk, dr. Krausz Sámuel. Ez írja főbelek között: „... rajunk éltén áll, hogy emléke fennmaradjon.” S néhány nap múlva már a róla szóló nekrológot olvas-tuk.

A másik írás egy költői lemdűlet, filozófiai mélységű, a műveltek hitével teletlt tanulmány (eredetileg könyvismertetés). A német megszállás idején íródott s csak most látott napvilágot a Löw-Erdékkönyv megjelenésének idején. Szerzője dr. Pfeiffer Izák. Az írás és megjelenése között történtek a borzalmak: Pfeiffer már az öröklet hónapban van. Milyen sorsszerű, hogy az ismeretlen könyv címe: Tulvilág a Böhmben.

Meg kell említenünk még az értékes honleltikai rovatot Schwarcz Benjámin, Frenkel Jenő, Scheiber Sándor, Hahn István és Komlós Ottó beszédeivel s a gazdag könyvismertetővel s a gazdag könyvismertető rovatot (Löwinger, Beneschowsky, Hahn, Scheiber, Rácz, Rosenblüthné cikkekkel).

Az Értesítő széles körök érdeklődésére tarthat igényt.

Dr. Bernáth Miklós

UTAZIK? Új és használt BŐRÖNDÖK

borítás hajókozikerek vétel-eladása LANG bőröndös népszínház-u. 21. Saját műhely. Tel.: 135-098. Szombaton zárva

A „Zsidó misszió” aktualitása és a jóizlés

Különböző egyházi körök arra a megállapításra jutottak, hogy a legfontosabb és legsürgősebb feladatuknak a zsidó misszió érzi.

Valóban irigylésre-méltó derűlátás. Különösen Auschwitz után és az ismét sűrűsödő felhők fenyegetése idején. Ezért figyelemre méltó dr. Czeglédy Sándornak „Az UT” december 5—11-i számában megjelent cikke, amely érezteti, hogy az egyházakon belül nem mindenki ért egyet a fenti megállapítással. A különböző ellenérvek között a cikkíró maga veti fel, mint „az elgondolható legkomolyabb ellendérvel”, hogy „lehet-e egyáltalán hirdetni még a zsidóknak Auschwitz, Bergen-Belsen és Kamennyev-Podolsk után a szeretet evangéliumát?” Ezt az ellendérvelt azonban aztán a cikkíró veti el arra a „parancsra” való hivatkozással, hogy „hirdessétek az evangéliumot... zsidóknak először...”. Ebben a cáfolatban nem tudjuk követni a cikkírókat, mert többször rámutattunk arra, — de úgy látszik teljesen hiába, — hogy a keresztény vallásoknak vannak a „zsidó-misszió” fontosabb, de *legelső* — remélhetőleg — avval egyenrangú parancsai, mint: „szeresd ellenségedet”, „ha megdobnak követ, dobd vissza kenyérrel” stb., nem is szólva az „őstemenetünk” talán ugyan csak fontos „ne űj, ne lopj, stb.” parancsokról. Sőt esetleg megkockáztathatjuk azt a véleményyt, hogy az emberi társadalom békéje, nyugalma és emberisége szempontjából ezek a többi parancsok sokkal jelentősebbek és fontosabbak, mint a zsidó misszió parancsa. Éppen ezért nagyon nevelésesnek és a lényegyet elködösítőnek tűnik most az a zsidó misszióval kapcsolatos hangos buzgalom ugyanakkor, amikor a szeretet, az emberi élet értékelése és a becsület parancsaival kapcsolatos „misszió” nyomát és főleg eredményt nem igen érezhetjük az egyéneknek és a népeknek életében. Az a kétféle látszat támadhat így, mintha a szeretet és emberiség érvényesülésének törvényeinél fontosabb lenne a vallások számára „a megtértek” végeredményben szemléltetendő statisztikai számának növelése. Szomorúan elismerjük azt a tagadhatatlan tény, hogy az elmúlt évszázadok alatt több zsidót „hárítottak” meg, mint pogányt. Emiatt való szomorúságunkat azonban nem a maguk a zsidó misszió által is, gyémánt minősített „eredményekre” gon-

dolva érezzük, hanem annak a katasztrófa ésszerűségének, amely a 2000 éves pogány missziót jellemzi és amely előidézte azt, hogy napjaink „pogányai” az erköletelenségben, szadizmusban, gonoszságban és vérontásban messze-messze felülmúlják a kődös őskorok pogányait.

Az „UT” cikkírójának következtetése azonban logikailag sem helytálló. Ha „a zsidóknak először” parancsa néha nappal, ezelőtt hangzott volna el, akkor megokolt lenne az egyházak zsidó misszióval kapcsolatos most meginduló rendkívüli buzgalma. Ez a parancs azonban tudomásunk szerint mintegy 2000 esztendővel ezelőtt hangzott el és nincs jogunk kételkedni abban, hogy az egyházak nagyjai és irányítói a maguk idejében átértékelték ennek a parancsának jelentőségét és fontosságát és annak teljesítésén bizonyára nagy buzgalommal munkálkodtak szüntelenül. Ezek szerint viszont éppen ideje, hogy 2000 éves zsidó misszió után végre nekifogjanak az egyházak a pogány misszióknak is. Ha azonban — feltéve, de meg nem engedve — az lenne a helyzet, hogy az egyházak nagyjai és irányítói 2000 éven keresztül hűnösen elhanyagolták volna ezt a napjainkban „legsürgősebbnek és legfontosabbnak” minősített parancsmak teljesítését, akkor az illetékeseknek éreznünk kellene, hogyha 2000 évig késlekedtek, akkor még várhatnak egy kis időt. Mert, hogy éppen Auschwitz után kezdődjék „a szeretet evangéliumának” hirdetése... zsidóknak először”, többek között, — enyhén szólva — gusztusos dolog is. (Dr. H. F.)

Szabadsághegyen, a NOÉMI penzióban, Felhő-u. 11. alatt

elsőrendű ellátás, hatalmas ósparkban fővárosi szobák. Továbbá Aranycsillag 3-ban utoljára berendezett

GYERMEKOTTHON

pedagógus és orvos közreműködésével. (Az orth. rabbiság felügyelete alatt.) Tel.: 16-18-12.

IZRAELBE híthez lársal keresek „Engedély van” jellegűre a kiadóba.

Utlevélképek azonnal is

FOTO STUDIO, Erzsébet-körút 16.

AMERIKAI DAUER

Kedden déli 12-ig dolgoznak **hajfestés**
RENCSZESNÉL, VI. ker. Csengery-utca 84.

HIREK JISZRAELRŐL, A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

Az UNO harmadik ülészsaka Bevin Palesztinapolitikájának vereségével végződött

Az Egyesült Nemzetek Szervezete harmadik ülészsakának többsébet napján, többsébet tárgysorozatlant megszavazta a kerábban már a Politikai Bizottságban elfogadott palesztinai határozatot. Az új döntés szerint az USA, Franciaország és Törökország képviselőiből alakított bizottságok költözködnek ki a zsidók és arabok között fennálló vitás kérdések helyes elintézésére.

Az egyeztető bizottság átvesszi az UNO békéltetője eddigi jog- és ügykörét. Az új határozat nem tartalmaz nyilatkozatot a Bernadotte-javaslatra sem az 1947 november 29-i UNO határozatra. A kiküldött bizottság tehát semmiféle nyilatkozatot nem kapott az ország-határok megállapítására vonatkozóan. Viszakhij szovjet delegátus a Teljes Ülés folyamán is megemlítette a Szovjetunió többször a bizottságokban is hangzottatott véleményét, hogy az angolok zsidók Palesztinával kapcsolatban mindig saját politikai, katonai és gazdasági érdekeinek megfelelő határozatot hozhatnak.

Az az Izrael által is óhajtott javaslatát, hogy az egyeztető bizottság ne három, hanem öt kis ország, közöttük Lengyelország képviselőjéből álljon, az UNO közgyűlése nem fogadta el.

Ezzel a határozattal az angol kormány döntő vereséget szenvedett. 1947 november 29-e óta, — amikor először volt kénytelen Bevin vesztelést elhagyni a politikai esztendő Palesztinai kérdésén, — Anglia minden igyekezetével az UNO döntés megsemmisítését akarta kieszközölni. Ebből az arab-zsidó háború kibontakozásával gondolta megakadályozni egy zsidó állam létrejöttét, majd amikor ez az arabok részére csúfos vereséggel hozott, politikai taktikájuk szerette volna elérni az állam életképtelenné zsugorítását. Ezt a célt szolgálta Bernadotte, az UNO „békéltetője”. Az izraeli katonai győzelem hatására azonban Bernadotte kénytelen volt elismerni a Zsidó Állam tényét és ismeretlen tervével csapán arra törekedett, hogy mentse Anglia számára, ami még menthető, a Negevnek és Jeruzsálemnek Izrael Államától történő kikapcsolásával. Az UNO harmadik ülészsakának a három hó-

napján keresztül Anglia az második napokig arra törekedett, hogy a Bernadotte-terv számára két-harmados UNO többséget biztosítson és ezzel megsemmisítse a korábbi döntést. Bevin sokszor erőszakos eszközökkel is alkalmozó politikája eredménytelen-ségének okai a következők:

1. Az izraeli politikai és katonai realitás. Az UNO tagállamai nem hagynák egyetlen kivételt a tény, hogy az UNO-nak nincsen hadserege, amivel esetleges akaratát keresztülvigye, Izrael ezzel szemben elfoglalja a Negev-et és egész Galileát, megjelentette a kapcsolatot Jeruzsálemmel és az elfoglalt vidéket politikailag és katonailag galással is megszervezte.
2. A Szovjetunió és a népi demokráciák politikai támogatása. A Szovjetunió vezető hadalászelemi államok az egész idő alatt minden bizottságban hatékony támogatást nyújtottak az izraeli ügynek a november 29-i döntés mellett történő elvi kiállításával.
3. Más államok, különösen Ausztrália erőteljes támogatása Izrael mellett.
4. Az USA ingadozó, de egyben mérsékelt befolyása.

Az angolok közeli politikai körében Anglia, az arab államok képviselőjeként, az USA Izrael barátjaként mutatkozik. Ebből következő az a tény, hogy a javaslatok benyújtásakor Anglia az arab bálkormányok igényeit kielégítő Bernadotte-tervvel, az USA pedig az zsidó választás hangulatával a november 29-i határozat elvi fennmaradásával jelentkezett. A három hónap alatt az angol és arabok megbízottak számtalan tárgyaláson alkult ki a kompromisszumos határozat, amelyből úgy a Bernadotte-tervvel, mint a november 29-i határozatra való utalás kimaradt.

Az USA delegáció Truman parancsára további engedményekre nem volt hajlandó, így többek között a határozat nem tartalmaz kikötést Izrael számára, a Palesztinából elmenekült arabokat illetően sem.

Összegezve: Izrael számára az új határozat semmi lényegest nem hozott, ennek következtében az 1947 november 29-i UNO határozat elvi értéke sértetlenül maradt.

Palesztina történetében, pedig egy újabb Palesztina-bizottság létesítését kell majd feljegyezni.

Izrael szempontjából a mostani ülészsak negatív oktatáshoz a tagállami felhatalmazások tartoznak, december 1-én benyújtott megfigyelési kérelmek első sorban Franciaország ellenséges

magatartása következtében nem sikerült még keresztlérvinné. A befolyással valószínűleg csak az

Az Egyeztető Bizottság

Jelentését — mint már jelezük — az UNO nem határozta meg egészen szabadosan. Valószínűleg az egyeztetés keretében először is a Negov, Jeruzsálem és a fővárosokhoz vezető korridor problémájával fog foglalkozni. Mint írjuk, a Bizottság tagjai még ezen a héten érkeztek, és ezek rövidesen „munkához” is látnak.

Valószínűleg megindul az előkészítés a körül, hogy Izrael hajlandó-e lemondani Gallileáról, lemondani a Negevről, Anglia által átitott részéről. Minthogy a bizottságnak csupán tanácsadó szerepe van és jelentőséget a Biztonsági Tanácsnak teszi meg, nem va-

apr. 1-én New-Yorkban ismét összeül az UNO közgyűlése törtenik meg.

lőszint, hogy határozottan avatkozhatna be a palesztinai realitásokba, amelyeket viszont a közvetlenül érdekelt izraeli kormány alakít.

Az összetétel magától értetődően részben Izrael szempontjából. Az USA megbízott a szokásos barátnak látszó, de az angol-szász világpolitikai célokat követő magatartást fog tanúsítani. A francia megbízott valójában Anglia képviselője, mert Szíria közvetítésében Franciaország igényeket tett Anglia Palesztina-politikájának minden vonalon történő követésére. Törökország nyilvánvalóan a mohamedán arab világot képviseli a bizottságban.

Anglia katonai összehúzózt akar klerószakolni Izraellel

A Biztonsági Tanács egyik utolsó ülésén az angol megbízott a következő bejelentést tette: „Értesüléseink szerint izraeli hadsereg előnyomulása van az Akaba kikötője felé, más területen pedig többhelyütt átérték a Transzjordán határt. Ha a hírek igaznak bizonyulnak, úgy Anglia kénytelen lesz eleget tenni a Transzjordániával fennálló katonai szerződéséből folyó kötelezettségeinek.” Az angol megbízott bejelentése új angol politikai kísérlet megnyilvánulása, amelynek előzménye az angol másodhadban folyt le, ahol a kormány külügyi államtitkára az UNO megbízott kijelentéséhez hasonló doktrínát tett. Az angol megbízott „híreket” még semmilyen oldalról sem erősítették meg. Ezen izraeli megbízott egyenesen megafólia azokat. Nem lehetetlen, hogy az angolok üggyet keresnek a Transzjordániába már hetekkel ezelőtt szállított angol katonaság és felszerelés harcbevetésére. Ezzel meggyezésnek látszik az a jelekedés is, amely arról számol be, hogy bizonyos arab körökben angol befolyásra ismét harci akciók mutatkoznak, és nem lehetetlen, hogy december 16. és 31-e között — amikor a Biztonsági Tanács tagjai szinte oláhetetlenek lesznek hajóikon — az arabok támadást fognak indítani a Negev dőli és északi részén. Ez pedig általános háborúhoz vezethet. De ha egy új háború indulna a Negev arab visszacszerzéséért, az eszok egész Nyugat-Palesztina elvesztését jelenthetné az arab világ számára. Fenti hírekkel ellentétben arról is érkezik jelentés, hogy a Transzjordán parlament Palesztina arab részének Transzjordániához való csatlakozását tanácskozik Abdullah királysága által. Ha ez megtörténne, úgy az Arab-Liga teljesen megszűnne. Lehet, hogy ez pillanatnyi taktikai előnyt jelentene Izrael számára, de kétségtelen, hogy

Transzjordánia növekedése az angol közkeletű imperializmus megerősödését jelenti.

Ezért izraeli haladás körül és mindenekelőtt a Szovjetunió ellenzik arab Palesztina Transzjordán bekobozását, és ragaszkodva az egy évvel ezelőtti UNO döntéshez, független arab Palesztinát követelnek.

Izraeli mozaik

Az izraeli postai rövidesen új bélyegsorozatot ad ki. Az öt egységből álló sorozat rajzai megőrzik az izraeli kormány döntését az izraeli zászlóról, Jeruzsálemtől, a Negevről, Gallileáról és Petach Tikva alapításának 70. évfordulójáról.

Tel-Aviv mellett megtalálják egy bibliai város romjait. A megszüntetett héber nyelvi bizottság helyett Tel-Avivban Hébernyelvi Akadémia alapítását tervezik.

Lapzártakor érkezett

A transzjordán parlamenti megszavazta Transzjordánia és a palesztinai arab területek egyesítését. A végző döntés Abdulla kezében van. Az arab liga kormányát már kifejezett utak fethatározásuknak.

(GELLERT)

ORTHEL KÖSER háztartás vezetését vállalta kintudon főző nő. Dohány-utca 48., III. emelet 8.

Utlevéképek FOTÓ Párisi Nagy Áruház

Autószakiskola

HIKADE Teréz-körut 7. Telefon: 224-862.

Szőnyegek

Vizaga személy- és teherautóra, motorkerékpárra.

Kivárolónak egyenlítő tanfolyam kedvezményes árban.

vétel — eladás Ungár Király-utca 14. Rakóczi-út 42.

Külföldi keresések

Alantitakat a DEGOB Információs Osztálya (Bethlen-tér 2) után keresik;

Belgrádból keresik Schärer Bertold építész, született 1910 és Wales 1934. kb. 43 éves, volt budapesti lakosokat.

Csajról keresik Brämmer Richárd (szül. 1921. V. 9. Brassó) volt. bori munkavégzőt.

Dána Jenő keresik Dárm Györgyöt, akitnek számadatára 101/29. kérés száma 291/80 volt és 1943. I. 18. Uperetán elhárít, továbbá Dán László, a 114/2. munkaszámából, névön p. száma 292/38 volt és 1943. VIII. 20. Sándor-Lipcsin-hon ült el.

Köhlör Janka keresik Vértess István újságíró, aki évtizedek a Pesti Magyarbörze volt.

Lubitz D. dr. (Tel-Aviv) keresi La-

bles Ábrahámot (szül. 1914. Sokolka, Lengyelország).

Pearel Jolán (Bratislava) keresi Welen Géza mérnököt, (szül. 1909), volt budapesti, Burss-n. 6., vagy Ungváron is lakott.

Roth Franz (Vienna) keresi Haecker Adreát, (szül. 1880 körül), aki 1942-ben Garanyban volt internálva, majd 1944-ben a Hahébermunkálatok építésén, Rókk Széftár-utcaiban.

Stricker Gabriel (Jeruzsálem) keresi Moskovits Jánosot (szül. 1923. XI. Pod Lering, Munkács mellett) és aki 1946. évtől Budapesten az Elcségt-iskolában tanított.

Schwank Lette (Vienna) keresi Hirsch Aladát, aki 1939-ben Bécsből Budapestre menekült.

Korunk könyvei

Cseresnyés Sándor:

„...NEMCSAK A SPANYOL NÉP ÜGYE”

Sztálin szavait írta könyve című Cseresnyés Sándor. Sztálin ugyanis a következő táviratot küldte annakidején Diazhoz: „A spanyol szabadságharc nemcsak a spanyol nép ügye, hanem a világ minden szabadságra vágyó és haladó népének a szütye.”

Cseresnyés Sándor, a kitűnő író és hírlapíró minden sora a szótlan megállapítás igazságát bizonyítja. Könyve lapján felvonulnak előttünk a világ minden részéből okasreglett szabadságharcos önkéntesek, hogy a spanyol szabadságharc idején során az egész világ, tehát saját országuk és népük szabadságért is küzdjenek.

Cseresnyés Sándor nem regényt írt, hanem író eszközökkel vette papíra spanyolországi élményeit. Azok a magyarok, spanyolok, szovjet emberek, románok, zsidók és más nemzetiségűek, akik a könyvben szerepelnek, nem költött figurák, hanem valóban éltek és valóban harcoltak.

Gergely Sándor írt először a könyvhöz, rámutatva, hogy a nemzetközi forradalmi munkásmozgalom nagy, döntő harci szakaszának ismeretelével rész-

BUDAI KOMFORTOS, egykéses vilámba beillesztés, aki a szótlanommal közreműködve

betársulna

ettan létezőkét költő a könyvhez, vagy hasonlókhoz. „Világos és autóbuz közelében” jelölés a kiadók.

ben a dolgozók tárgyi tudását bővíti ez a könyv, részben pedig elősegíti a tisztánlátást. (Dante-kiadás).

WALTER CLAY LOWDERMILK: PALESTINA AZ IGÉRET FÖLDJE.

Lowdermilk világhírű könyve két szempontból igen fontos: egyrészt igazolja a Bibliának és a Midrásoknak a leírásait az első és a második zsidó állam életéről, igazolja azt, hogy a Szent Föld valóban tejjel mézrel folyó ország volt, azaz virágzó földművelés és állattenyésztés folyt ezen a tájon: másrészt pedig igen tárgyilagosan, egy geológus hidegséggel és szakszerűsággal bizonyítja be azt, hogy, bár ebben a pillanatban, még Izrael országának tekintélyes részét sivatagok, kopár hegyek, mocsarak borítják, a zsidó nép önfeledő, országépítő munkája, a legközelebbi időben belát, ismét a régi virágzó boldog életet fogja megjelenteni, ez a próféták és harcosok által megismert tájon. Meggyőző optimista írás Lowdermilk könyve és talán nem túzunk, ha művét, a történelmi-formáló alkotások közé sorozzuk. (Káldor Könyvtár).

SUR: HAJRA ELŐRE

A kapitalista könyvtárak és irodalom-politika azt hitte és azt hirdette, hogy a legizgalmasabb és legérdekesebb könyvek a detektív regények. Ha az ember elolvassa Sur szovjet publicista, „Hajra előre”, című könyvét, meggyőződhet arról, hogy a képzeltnek és a szenvedélyeknek másfajta, nemesebb, magasabb, kalandos és varázslatos, mint egy ellopott nyakéknak a megkerülése. Sur a Szovjetunió iparosításának a történetét mondja el. Számadatokat, grafikonokat, gazdasági leírásokat közöl, amelyek önmagukba véve valóban nem a legszórakoztatóbb olvasmányok, de az az összekötő szöveg, az a marxista-leninista indoklás és magyarázat, amelyet Sur a közgazdasági képletet közöl, az a legizgalmasabb és legtanulságosabb olvasmányok közé tartozik. (Uj Magyar Könyvtár).

GERVAI SÁNDOR

